

A lap szerkesztője, báró Podmaniczky Lajos vezénylete mellett, Kodolányi Antal. Előfizetési ár, a lap megindulásától — e hó közepétől — kezdve f. év végéig 2 ft. 70 kr. — félévre 2 ft. 50 kr.

„Lelenczház“ cím alatt) egy közérdekű munkát írt Vasvári Kovács Ferencz, s azt előfizetés útján szándékozik kiadni. A mű, mely nálunk első e tárgyban, elején a lelenczház elméleti előkészületeit, azután gyakorlati kivitelét, annak belszerkezetét fejtegeti, s később pedig, midőn a benne növekedő gyermekek neveléséről szól, általános érdekűvé is válik s a nevelés barátainak különösen ajánlható. Följegyzendő azon körülmény is, hogy a tiszta haszonnak kétharmada az építendő pesti lelenczházra van szentelve. A 10 ivre terjedő munka jun. 8-án és aug. 20-án két füzetben jelenik meg, s előfizetési ára, 1 ft, Demjén és Sebes pesti könyvtárosokhoz a pesti takarékpénztár épületébe mielőbb beküldendő.

„Névmagyarítások.) Felsőbb engedély folytán Zwickl János huszti vendéglős és János nevű nagykorú fia „Ekesi“-re, — Vavrus Károly kocsói uradalmi kasznár „Várhegyi“-re, — Smerha János pesti magánzó „Mérhai“-ra, — Sprach Constantia pesti lakos pedig „Szarvassi“-ra változtatták vezetékeiket.

„Pályadíjak színművekre.) A nemzeti színház ügyeit vezető bizottság, első pályadíjúl 50, második pályadíjúl pedig 30 darab aranyat tűz ki, egy vagy két felvonásos eredeti kisebb vígjátékokra, több felvonásos vígjátékokat sem zárván ki, melyek egész estét betöltenek. — Továbbá a jelen vagy a régebbi magyar életből veendő eredeti népszínműre első díj 80, második díj 40 arany tűzött ki. — A darabok bírálására öt tagból álló bizottság lesz kinevezve, s a darabok előadása után a díjakat az iránylag legjobb műveknél okvetlen ki fogják adni. Ezenkívül a pályanyertes művek szerzői a rendes jövedelmi részeket és száztólakat is kapják. Erre a népszínművek szerzői, ha darabjuk előadásra méltónak ítélték, pályadíjnyeres nélkül is számolhatnak. A pályaművek, idegen kézzel írva, bekötve, lapozva, a szerző nevét rejtő jellegű levél kíséretében f. év október 1-ő napjáig Benkő Kálmán nemzeti színházi könyvtárnokhoz küldendők. E pályázatnak sikert ohajunk, bár az akadémiai nagyobb díjak után ítélve, nem remélünk.

„Stéger szerződésének nem sikerült.) mert föltételei oly tulzók voltak, hogy azokat teljesíteni legjobb akarat mellett sem lehet. Kért ugyanis évenként 12,000 forint, két havi szabadságot, két jutalomjátékot általános bérlészünettel, minden előadásra 4 zártszéklet és 10 bementi jegyet stb. Summa summarum: mind maga vinné el azon jövedelmet, a mit behozna, sőt még annál sokkal többet is.

„A nemzeti színház arcképcsarnokából a harmadik kép) is megjelent, s Egressy Gábor ábrázolja, arcképe körül a következő szerepek jelmezábráival: Hamlet, Lear király, Coriolán, Gritti, Péter császár, a Bankár, Krum Eliás, és Brankovics György. — A két első képen a jelmezábrák alatt az illető szerepek neve nem volt följegyezve, ezen azonban már mindegyik ábra alatt olvasható. E módosítást a gyengébbek kedvéért helyesljük.

„Haldózás.) Nemzeti színházunk egyik újabb tagja, Barrach József, volt tenorista, jun. 16-án éjjel, 32 éves korában jobb létre költözött. Hamvait e hó 18-án takarították el.

„Sorshuzás.) A hg. Eszterházy-féle sorsjegyek jun. 15-én Bécsben történt huzása alkalmával a következő számok lőnek a főnyertesek: 174,166 szám nyer 40,000 forint; 96,859 sz. 8000 forint; 46,071 és 166,143 sz. ny. 1000 forint; 7422 és 33,624 sz. 500 forint; 113,396, 116,156, 123,334 és 174,403 sz. nyernek 400 forint (Bővebben a P. U.-ban.)

Nemzeti színház.

Péntek, jun. 12. „Tevédések vigjátéka.“ Shakespeare-től. 3 felvonásban.

Szombat, jun. 13. „Lalla Roukh.“ Regényes opera 2 felv. Zenéjét szerze Dávid Felician. A czimszerepet ezuttal K. Voggenhuber Vilma énekelte; a többi szereposztás a régi maradt.

Vasárnap, jun. 14. „A tündér ujjak.“ Színmű 5 felv. Irta Scribe és Legouvé. Ezután F.-Munkácsi Flóra és Prielle Kornélia jeles játékát koszorúkkal s szünni nem akaró s újra megújuló tapsviharral jutalmazta a közönség. Örülünk, valahányszor a hazai színpadon önéronkból kifejtett művészetet ily fokon, s a közönség által így méltányolva látjuk.

Hétfő, jun. 15. „XI. Lajos.“ Tragédia 5 felv. Irta Delavigne Kázmér.

Kedd, jun. 16. „Országgyűlési szállás.“ Vigjáték 4 felv. Irta Vahot Imre.

Szerda, jun. 17. „A felolvasóné.“ Színmű 2 felv. Ezt megelőző „Robin orvos.“ vig. 1 felv.

Csütörtök, jun. 18. A bécsi operaház egyik tagjának, Dalffy Lőrincznek fölléptével „A Hugenották“ Opera 4 felv. Zenéjét szerz. Meyerbeer.

Budai népszínház.

Junius 12. „Szökött katoná.“ Népszínmű 3 felv. Irta Szigligeti.

Junius 13. „A dajka“ és „Férj az ajtó előtt“ 1 felvonásos operettek Offenbachtól. Harmath Emma hosszas betegsége után a „Dajka“-ban ma lépett fel először. Hosszantartó volt a taps, melyvel kedvenozót a közönség üdvözölte, s a koszoruk nemcsak a vizontalálkozás örömét, hanem azon elismerést is fejezték ki, mely Harmath Emmát az egyik legsikerültebb szerepében megillit. Örömmel jegyezzük még föl, hogy betegsége által mitsem vesztett azon eleven játékból és erőteljes csengő hangból, mely a népszínház színmű énekesnő sorában számára az első helyet biztosítja.

Junius 14. „A dajka“ és „Choufleuri ur otthon lesz.“ 1 felvonásos operettek Offenbachtól.

Junius 15. „Egy éji kaland“ vig. 1 felvonásban. Fordította Kvassay. Ezt követte „A molnárok találkozása a lábtón“ néjáték 1 felv.

Junius 16. „A nyomorultak.“ Dráma két részben, elő és utójátékkal. Hugo Viktor hasonczimű regénye után írta Hugo Károly.

Junius 17. „Don Juan parodiája“ 3 felv.

Junius 18. Az építkezési adósságok fedezésére: „Alarczos menet“ operette 1 felv. „Orestes és Pilades“ vig. 1 felv. s „A dajka“ operette 1 felvonásban.

Nyilt tér.)

— (Kérem Páldi Gyula urhoz.) Többen a pozsonyi kir. jogakademia hallgatói közül, még mult évi márt. hóban előfizettünk, Teleki Ede gr. ur ivén, az ön által hirdett „Adatok a jogász életéből“ című műre, melynek szintén még m. évi július hó folytán kellett volna megjelenni.

Később öntől nem függő akadályok közbejötté miatt, előfizetőit november hónapig türelemre kérte.

Miután azonban nevezett munkája még ez ideig sem jutott el kezeinkhez, felkérjük önt, sziveskedjék előfizetőit értesíteni a felől, vajjon elhárítottak-e már azon, a mű megjelenését gátló akadályok, vagy ellenkező esetben, — miután előfizetéseinket főleg a czégül használt czél érdekében tevők — minket, pénzeinknek a pesti jogász segélyöz-egylet részére történt átadásáról biztosítani. — Pozsony, junius 16-án. Többek nevében Rovács Albert.

*) E rovatban közölt cikkekért csupán a sajtóhatóság irányában vállal felelősséget a szerk.

Szerkesztői mondanivaló.

6642. Pohorella. Sz. Pál urnak. A legnagyobb sziveséggel teljesítettük volna a megbízást már régen, ha annak tárgya annyira körülön kívül nem esnék. Mi, fájdalom, annyira el vagyunk foglalva saját szerkesztési ügyeinkkel, hogy előfizetéseink számára „megbízások társát“ nem állíthatunk. Mindazáltal várjuk az alkalmat, hogy a magyar irodalom oly régi hívének és nekünk kedves személyes barátunknak kívánságát teljesíthessük. Ha rövid idő alatt nem tehetjük, jelentést fogunk róla tenni.

6643. A Tisza-Szamoshat. Nem lehetünk barátai az oly önkéntes szószármaztatásoknak, melyek ismét nagyon divatba kezdenek jóni helyeink magyarózinál. Ilyenek e czikkben: Ugornya = ugorj na! Namény = na menj! Vitka = vidd ki! Matoles = ma tölt! Tunyog = tul nyogj! Mérk = mérj ki! Vállaj = vállaj stb. Az effélek tréfnak megjárják, de komolyan írni a tetejébe, hogy „történelmi ismertetés“ — az nem szabad.

6644. Darány. M. L. Röviden csak annyit, hogy a ritka megtszertelésnek nagyon megörvendettünk. Eljen a komaság! Eljen a keresztfű! — Más uton többet.

6645. H.-M.-Vasárhely. K. Márton. Bizony kedves polgártárs, ha a fejünk tetejére állunk, sem értjük mi azt a „Vizont“ értesítést. Azért nem is felelhetünk rá.

6646. Miskolcz. A. I. A gyűjtő-díja — a mint rége óta gyakorlatban van — minden tiszdiki példány.

6647. D.-Egyháza. V. I. Köszönettel vettük. A képet használhatni reméljük. A régiek czikkét elküldtük. A kérdésre ugyanazon az uton válaszoltunk.

6648. Rozsnyó. S. M. A küldemények megérkeztek s nemokrá következni fognak. A multkorinak az a baja, hogy a milyen megragadó s gyönyörű az eleje, ép oly lajkadt második fele. Nem lehetne azon segíteni?

6649. Buda. Chenteborough. Igaza van önnék. Elmondtuk az illető rajzolásnak.

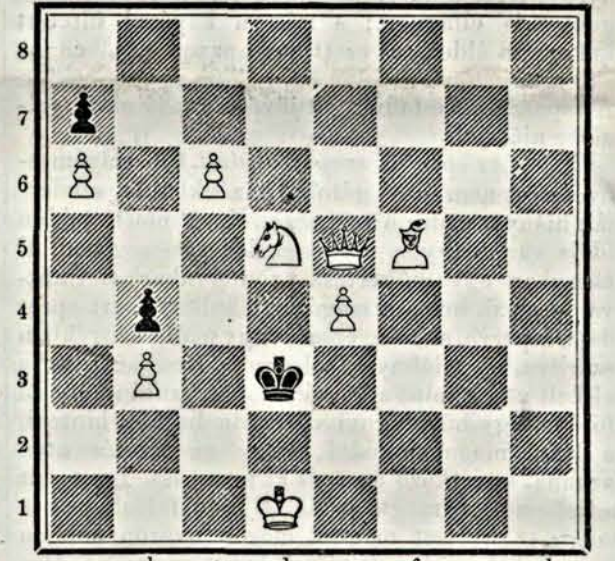
6650. B.-Füred. Sz. F. Az ígért közleményeknek hasznát vehetjük.

6651. H.-M.-Vasárhely. B. L. A jó kívánatokat szépen köszönjük, s jobb időket kívánunk mindnyájunknak mind közönségesen.

6652. A Ganges partjára. D. T. A nagybecsű küldemény megérkezett — köszönet a szives megemlékezésért! A muzeum, tudunkra még eddig nem kapta a neki szánt ládat. A levél egyéb pontjai nagyon megörvendeztettek. Amaz ideig bizonyosan meg fog szünni minden akadály s mi már is örvendünk a vizontlátásnak. Ölelő karok fogják itt várni a haza visszatérő fiát.

SAKKJÁTÉK.

182. sz. feladv. — Dósa Gábertől (Pesten). Sötét.

Világos indul, s 8-ik lépésre matot mond.

A 177-dik számú feladvány megfejtése. (Sperber F.-től Debreczenben.)

- Világos. Sötét. 1. H f 5 - g 7 Ke 5 - e 4 2. F g 4 - e 8 Ke 4 - e 5 3. F c 8 - b 7 Ke 5 - e 4 4. K e 6 - d 6 †

Helyesen fejtették meg. Veszprémben: Fülöp József. — Kis-Kürtösin: Csemiczky Károly. — Kun-Sz. Miklóson: Bankos Károly. — Sárospatakon: Roth Kálmán. — Felső-Penczen: Endrődy Géza. — Tütyán: H. Nagy Lajos. — Bajnokon: Weisz Fülöp. — Pesten: Cselkő György.

TARTALOM.

Feleki-Munkácsy Flóra (arckép). — Az öreg akácza. Komáromi P. Kálmán. — Zerin vára (folyt.). Csuhly Zs. — Arév-komáromi földrendésekről (folyt. és vége). Szinnyey J. — Felső-zempléni-megyei tótok (képpel). — Vasuti hid a Tiszán Tokaj mellett (képpel). — Koritnicza. — Bécsi levél. — Egyveleg. — Tárház: Egyház és iskola. — Ipar, gazdaság, kereskedés. — Közintézetek, egyletek. — Balcsetek, elemi csapások. — Mi újság? — Nemzeti színházi napló. — Budai népszínház. — Nyilt tér. — Szerkesztői mondanivaló. — Sakkjáték. — Heti naptár.

Felölös szerkesztő Pákh Albert. (Lak. magyar-utca 1. sz.)

Pest, junius 28-án 1863.

Előfizetési föltételek 1863-ik évre:

Table with subscription rates for 'Vasárnapi Ujság' and 'Csupán Vasárnapi Ujság' in different currencies and for different periods (annual, half-yearly).

Régi magyarok régi arcképei.

VII. Csáky László.

Ki ne ismerné ama magyar példabeszédet: „Nem Csáky szalmája“? Ezen példabeszéd — Budai Ézsaiás szerint (Polgári Lexicon I. D. b. 493. lap.) Csáky Lászlóról kelt, kinek képét itt bemutatjuk. A Csáky-család hírneves család; a vegyesházbeli királyok alatt Máté nádor, Ugrin tárnokmester, Miklós erdélyi vajda, György székelyek főispánja, Ferencz Ulászló alatt bihari főispán, Miklós 1500-ban csanádi püspök volt.

Zsigmond királynak egy levele, mely 1422-ben Debreczenben Csáky Miklós és György részére kelt, érinti, hogy e család már Sz. István király idejében virágozó és nagybirtoku család volt. Thuróczy szerint Szabolcs vezér vére van ereiben.

Régiséggyűjteményünkben örömmel vonjuk elő e család tagját, Lászlót, ki Csáky István (e keresztneven VII-dik) és Wesselényi Anna gyermeke volt. Nincs megírva, mikor született, de miután bátyja, István, 1603-ban jött világra, és apja 1605-ben halt el, igen valószínű, hogy ő 1604-ben közzötött be az életbe.

1615-ben Szádvár és Sárostra nézve, melyeket atyja Rudolf császártól kapott, és anyja elidegeníteni szándékozott, ellenmondott, illetőleg még ekkor „sui juris“ nem levén, gyámja s gondnokja lépett fel nevében. Ekkor fordult meg neve először.

Lászlónak könnyű volt hírnevét megalapítani, mert már atyja István, családja nevét nagy fényre emelte; róla szól az 1600. olt. 25-ki törvény (Art. 4), mely Erdély megmentőjének nevezte. Másrésztől azonban fivére István, a bibornok, ki csupán Brandenburgi Kata erdélyi fejedelemmő körüli udvarlásban tölté idejét, a család hitelét és pénztárát veszélyeztette.

László magtalan levén, birtokaiban jobbagyai felett gyakorolta az apaságot; lágyan

fogta őket, teljesítette kívánataikat, a mi-ben csak lehetett. Így történt, hogy azok nagy része jóságával visszaelt. Léva várához tartozó faluban való szétúrióról annyi polyvát és szalmát vihettek, a mennyit akartak. Midőn később Léva az Eszterháziak alá került, szintén folytatták a jobbagyok ez eljárást, mignem a gazdatisztek érhető

ő telepitette meg Pápán a pálos szerzeteseket. Különbőn a vallási surlódásokat nem szerette. — Midőn a nevezett évben a magyarok a spanyol származású Mária királynő koronázásában, minden vallási viszály nélkül, az alsóbb rend a felsőbb renddel megegyezett, a február 14-i ünnepélyen, mint főnemes, szintén résztvett, és azután közreműködött, hogy a kedélyek, melyek a protestáns ügyben felizgatva voltak, továbbra is csendességben tartassanak.

Azon 1646-i oklevél, melylyel Ferdinánd Fyricz Mihályt megneemesíti, Csáky Lászlót, mint kir. udv. ajtónállót találjuk alájegyezve. E minőségben járt el 1647. jun. 16-án, midőn IV. Ferdinánd koronázásán Pozsonyban, Sz. Márton egyházában 100 fényes testőrré jelent meg, és egy hónapra réll többekkel arany-sarkantus vezézzé títette. Ekkor tájban már a római szent birodalmi lovag czímet is viselte s királyi tanácsos és kamarás lett.

1647 július 17-én a pozsonyi országgyűlésen hozott 155 czikkely megerősítésére is meg volt hiva; épen így 1649 jun. 3-án.

Csáky László azon sok czímet s rangot, melyet viselt, nem érdemlőenül nyerte; bátor, előretörő jöltevő ember és hazafi volt.

Hogy szép törvénytudományi ismeretekkel bírt, kiténik abból, hogy az 1649. aprilis hóban tartott pozsonyi országgyűlésen Magyarország bírájává választott. A királyi felség személynében itélte el a főlebb hozott ügyeket, közbírája volt a hétszemélyes táblának, országgyűlésen a második hely illette s a nádor távollétében elnökösödött.

1651-ben a Sz. Jánosrend szerzetesei részére kiadott adománylevelen is előfordul neve, országbírói czímmel alájegyezve. Nem csak az országban, hanem annak határain

Table titled 'HETI NAP TÁR.' showing the calendar for June 1863, with columns for Catholic and Protestant calendars, and a detailed daily schedule for June 21st (Vasár).

tul a német birodalomban is jó hangzása volt e név; így 1653-ban IV. Ferdinánd római császárrá koronázására is hivatalos volt, s Regensburgban fényes szerepet játszott.

Jelszava volt: „*Dum spiro, spero.*“ (Míg élek, remélek)

A remény, melyet e jelszóban kifejez, nem soká tartotta életben, mert elég korán, 1655-ben, alig 50 éves korában már meghalt.

A Csákyak czimere: egy turbános török fő, két mezőben. A török fő a rege szerint török vezér feje, kit a csatamezőn egy Csáky vágott le.

Lévának, midőn Csáky László birta, nevezetes vára volt, s a török időben erős határ-erődül szolgált a bányavárosoknak s felső vidéknek, minélfogva gyakori ostromokat s viszontagságokat szenvedett. Jelenleg teljesen romokban van.

Mellékelt arcképeink erőteljes férfias vonásai erős lélekéről tesznek tanúságot.

R. E. S.

Dezső.

(1830.)

„Márvány örökös, dal őrje nevű!”
Városmarty.

I.

Sötét felhő van az égen; —
Vészt jelent az, s borzadalmat!...
— A rengeteg közepében
Az oláhság vett hatalmat!

Fönt a hegyen Bazarád áll,
Az oláhok vad vezére.
„Itt a czikázó villámnál
Köttesék közöttünk béke!”

De vissza-szólt Károly király:
„Nekem nem kell béke-jobban
Itt az égnek villámnál!...
— Megyek, míg elértem Oltot!”

Harci lármá, csatazaj kél,
Fönt a hegyen villan a kard,
Rohan alá az ellenfél,
Ólni, vágni a kis magyart.

„Hol a király?” szól Bazarád, —
„Erre, erre! itt a fölség!”
S dübög a föld léptök alatt,
Süpped a völgyben a zombék.

„Ki elfogja élve-halva.
Urrá teszem itt e földön!
Ide bátran, rajta, rajta!
A ki vitéz erre jöjön!”

II.

„Én királyom, mentés meg magad!
Nem sajátod a te éted!
Annak élte a hazáé,
A ki anyniakat éltet!”

Mentés meg magad... vedd ez öltönyt...
Siess hamar... add át lovad...
Oh e dolmány csak te érted!
Dobogó hű szívet takart!

És hazámért!... oh de siess
Nyomdomban az oláh hada...
Éltedre tör, már-már itt van!
Hah! mint hallszik harci zaja!”

Igy esd Dezső. — „Nem, nem vitéz!
Ha kell, legyek véraldozat!
Halni dicős a hazáért!
Ne késleltess halálomat!”

„Halni dicős a hazáért
De ha élsz, dicősőbb a sugár —
És ragyogóbb, mint a napfény! —
Mely szeretett hazánkra vár!”

Igy esd Dezső, s arca lángol...
S Károly király hajt a szóra...
Gyorsan ad át bitor ruhát;
S Dezső ül királyi lóra!...

... Csörren a kard, kopja repül,
Sívít a nyíl, a düh kiált;
De mentve van már a király...
S ő megmenti majd a hazát!...

„Itt a király, magyar király!”
Zúg Bazarád, s törtét arra;
Megy utána az oláhság,
Rontva-dulva a magyarra.

Drága élte egy magyarnak!
Tíz oláh hal egyért halált!...
De Bazarád mind azt zugja:
„Élve-halva csak a királyt!”

„Ide, ide, itt a király!”
Dezső kiált lánghevébe —
És Bazarád előre tör,
Utána zúg harci népe.

„Reszkess vezér! káromd éle
Fejre sújt!... Élet-halál!”
„Élet-halál!” — és lesújt rá
Az ég dörgő villámnál.

De visszavág vad Bazarád,
S szikrát vet a kemény aczél...
S mint a szikra egyet csillan...
És fölléve mellén a vér...

„Édes hazám, szabad leszesz!...
S én meghalok te éretted,
Hogy vad ellen ne tapodja
Soha „dicős szent földedet!”

Csörren a kard, reszket a lég,
A düh tombol, a kedv kiált...
— Elestet bár Dezső vitéz,
Megmenté a magyar hazát!

Szél Farkas.

Zerin vára.

(1661—1665.)

Történeti rajz. — *Cathy Zsigmondtól.*

(Vége)

A várórség, hatalmas urával élén, ez eseményt nem mulasztá el felhasználni; mert minden kéz fegyvert fogott és szállást még magának a foglyul esett basának sem adott. Ez órában 1000 ló volt Zrinyi birtokában, a többi gazdáknak kellett a Mura vizébe fulasztani. A vezénylő basa, először csak kevése becülte a veszteséget, kiűrtött is azonban gyalogságért; mielőtt azonban ezek megérkeztek volna, Zrinyinek 300 gyalogja már ott vala két ágyuval, ezekkel a gróf mindaddig vitézül fenntartá magát, míg többi emberei is megérkezének, és most egyesülve oly lelkesen harcolt Zrinyi, hogy a basa dühtől és haragtól marcangoltatva, távozék Zerin vára alól. Kanizsában oly sok volt a sebesültek száma, hogy ezek közül — a dög-haláltól félelem miatt — 800-at Budára kellett szállítani, kik oda érve, jajszóval mondták társaiknak: inkább a pokolban, mint Zerin vára alá, csatába.

A szétvert törökök azon része, mely Kanizsánál maradt, arra vigyázott: vajjon Zrinyi harcosait megmaradnak-e tovább is Zrinyi mellett? ki ezt jól tudván, azok bosszúságára, naponkint jobban erősítette magát. Jöttek ugyanis hozzá 8 zászlóalj birodalmi katonák, a grázi fegyvertárból kapott 1000 puskát, 500 mázsa puskaport, 4 fél kartácsot, nagy mennyiségű golyót, s más egyéb hadi eszközöket, a folyam is meg volt rakva hajókkal, ugy, hogy e pillanatban, az ellenség ezt látva, Zerin vára vidékéről mind egy szálíg eltakarodott.

A törökök, különösen pedig a basák, a Zrinyiek által okozott nagy veszteségek miatt szomorkodva, és a szultán haragjának büntetésétől félve, — azt rendelt el a nagyvezér, hogy minden éllemléki készletet a török határszélekről Horvátország belsejébe kell szállítani; de ezt gr. Zrinyi Miklós megelőzve, minden Kanizsa vidéken találtató széna, szalma, sarju-kazlakat, buza, rozs, zab, kukorica, árpa-magtárakat, a törökök bosszujára, katonái által felégettet, — mire Montecuculi azt mondá elvbarátinak kárörömmel: azok füstjében előre láthatja Zrinyi a maga várának romjait.

A törökök félelme, nem is volt alapelkül, mert miután 1664-ben márczius 16-án a nagyvezér 150, hadiszerekkel megterhelt nagyszerű hajóval Konstantinápolyból Belegrádra érkezett volna, Zerin vára ellen készülve: keményen megbüntette azon tiszteket, kik Zerin vára megrohanásánál megfuttak, a főbbtiszteteknek fejét vágatta el, a szigetvári basát pedig, mivel nem ütött ki, elevenen megnyuzatta, a többieket vagy felnyársoltatta, vagy megfojtatta.

Zrinyi Miklós jól ismerve a veszedelem nagyságát, mely kedves várát fenyegette, a nagyvezér útját minden áron nehezíteni akarván, az egy mérföld hosszú, 17 lépés széles, roppant tölgfa-gerendákon fekvő óriási észéki hidat felégette, a dárdai szanocok széthányatta, Baboosa várát bevette, honnét Kanizsa alá sietett, az ezt ostromló birodalmi sereghez, melynek egyik fővezére gróf Montecuculi volt.

Kanizsa ostroma, temérdek véráldozat dacára sem sikerülvén, sőt haditanács következtében, melyben jelen volt Condé herceg és Touraine tábornagy is, a hadsereg azt odahagyta; miért az udvar neheztelt is a vezénylő tábornokokra, — a roppant török erő, a birodalmi sereg után egyenesen ment Zerin vára alá, mely oly szűrés tövis volt szemében. A Mura partjain június utolsó napjaiban foglalt helyet.

Herczeg Hohenlohe átmenvén a Mura hídján, azt maga után elrontatta, melyet az ellenség Hohenlohe kemény ágyuztatása folytán minden erővel sem volt képes helyreállítani. Most a törökök lö-távolságnyira erősen elsáncozák magukat. A császári tábornokok, a folyam mélysége kinyomozása iránt azonnal megtették intézkedéseiket, hogy azt, a hol szükség, mellvédekkel ellátassák; különösen figyelembe vették két órháznak minél erősebb csapatokkal megterakását a Dráva partján.

De az ellenség is rögtön megtevé készületeit a támadásra, mely czéltól a tatárok a Murán, az ugynevezett pokol-lyukánál, nagy számmal mentek át, és Kottorinál felül és alól, tömegesen mutaták magukat, és habár a két órház védserege által akadályoztatott is az átszállásban; mindazáltal, mind két részről sok veszteség után folytonosan haladt az ellenség előre. A foglyul esett törökök erősen állíták, hogy az ő erejük 20,000 tatárból, 30,000 törökből és 30 darab ágyuból állott.

Esti 7—8 óra közt június 25-én, az emlitett két órház közt, egy szép erdőben, nagyszámu gyalogság foglalt szállást, hol a folyam egy kissé kanyarodik Légrad felé, mely a vár felé eső partoknál igen mélyen beárkolja magát, és két közlekedési vonalt képez, a hegytől a réten keresztül az erdőig húzóda. Ebből lövöldözött a gyalogság oly szakadatlanul, hogy a légrádi közlekedés végett új hidat kellett a Murán állítani.

26-án nagyobb és kisebb ágyukat vitézt fel az ellenség a vár körüli hegyre, és magát sancozokkal jól felkészítve, lövette a várat Légrad és a kanyarulat közti térről. Éjjeli 12 órakor pedig juh és más egyéb állatok bőréből hidat csináltatván, nagy csendben átszállott a vizen, 300 emberrel megállva egy helyen, hol egy kis föld-könyök a tért a Murától elválasztja. A mint ezt gróf Strozzi észrevette, nehogy az ellenség magát megfészkelhesse ott, összevont seregével 27-kén korán Piccolomini vezérlete alatt onnét az ellenséget elűzte. — A törökök azonban másfelől, közel a városhoz, egy alkalmas hegyre ágyukat szegve ki, a vizen keresztül szabadon leheték ellenfelük tábort. Ezen álláspontot vizsgálva Strozzi, mindjárt átlátá, hogy ne-

kik meleg éjszakájuk fog lenni, a minthogy az éjjel nem is aludtak, a rendkívüli izgatottság miatt.

Ugyanis midőn látná gróf Strozzi, hogy az ellenségnek komoly szándéka volna a kis szigetet megtartani, s arról Zerin várát elfoglalni — mely neki könnyen sikerülne is, egyszersmind ezzel Stiriát, Horvátországot és a többi tartományokat is meghódítani: kivont karddal kezében, szokása szerint, a Rapp ezredből 25 lovastól kísérve, rárontott az ellenségre, úgy hogy az csak úgy dült előtte, és 300 török halva maradt — Strozzi lelkes csapatainak vágása alatt.

A csata ezután reggeli 2 órakor vette kezdetét s tartott 8 óráig, és 3000 török 5 basával maradt foglyul a császáriaknál. Azonban fájdalom! midőn épen az üdvözlő iratokat kapta volna gr. Strozzi vitéz tetteiért az udvartól, a magasból egy golyó halálosan érve, földre terítette. — Halálát az egész hadsereg mélyen gyászolta, Hohenlohe zokogva siratta, különösen pedig a közlegénység, mert mint édes atya gyermekeinek: úgy ez katonáinak hűségesen gondját viselte. Ha valaki közülök sebet kapott, annak 2—3 darab aranyat adott, inkább katonáinak, mint magának szolgált, — a maga nélkülözésével is megosztotta ételét a betegekkel; ezért a katonák kivétel nélkül siraták. Csupán Montecuculi maradt részvétlen; mivel Strozzi becsülője volt Zrinyinek!

Június 28-án 30—40 lépésnyire sáncozta el magát az ellenség Zerin vára alatt, mely sáncozokból, a 30-án kirozott várórséget, oly kemény tüzzel fogadta, hogy Zobell őrnagy, és bajor kapitány Bucher, midőn a sáncozok rohamára vezették csapatukat, mindketten áldozatul esének, mely szomorú esemény a megijedt katonák annyira lehangolá, hogy a roham abban maradt.

31-én az ellenség különböző vonalokon, a körhegytől kezdve, egész a mocsár taváig hatott, úgy hogy a földhold alaku futó árok-tól nem volt tovább 50 lépésnél. Ekkor a vár parancsnoka, Avancourt — ki a tábori erődítéstudományban igen szakavatott volt — a mint a lehetőség és az idő rövidsége engedte, a vár eddig kapott csorbait, nagy erőssé ládákkal, kemény széles deszkákkal, erős vastag faszölpökkel fölhalmozta, kiigazította; mivel úgy találá, hogy Zerin vára nem bevehetetlen, mint sokan hitték, és fekvésénél fogva, a benne levő legénységhez képest, nem is eléggé kiterjedt, az akkori körülményeknél fogva hátrányára volt neki.

Julius 1-ös napján balra a hajóhídtól, magas ágyutelepek csináltak a törökök, melyekről a hajóhidat szabadon látva leheték. A várba e napon futárok érkeztek, kik bizonyosnak állíták, miké a török harcoló erő 100,000 főből áll, a tevék, ösvérek, teherhordó állatok hajtóival együtt pedig összesen 200,000-ból, mely temérdekség, mint ide s tova uszó sötét felhő, vagy mint egy nagyszerű erdő, melynek lombjait a vihar föl s alá hajtogatja, úgy látszott messziről.

2-án és 3-án az ellenség védsáncozait, mindig közelebb-közelebb vitte a vár felé, mely működésében a német sereg gyakori kirohanásával bármint igyekezett is akadályozni: de az kívánt eredményre nem vezetett; mivel az ostromlottak a sok utazás miatt nagyon kimerülve valának. 4-én este felé gróf Montecuculi is megérkezett. 7-én pedig gróf Budiani 600 gyalog és 1400 magyar lovassal jött segítségül, szintén ugyanekkor jelent meg egy ezred horvát lovasság Knezevics vezérlete alatt. — Ezeket követék 10-én Montecuculi, Sporek, Lakran, Schneidau lovas ezredek a Sparr-féle dragonyosokkal, — ezek után jött 12-én gróf

Zrinyi Péter 4000 főből álló hadosztályával, hozván magával két hozzá menekült szökevényt is, kik közül egyik Marcelléből, ezelőtt 14 évvel esett foglyul, a másik pedig Pio ezredéből, Érsekújvár ostromakor került fogságba, s ezek is mindketten hitelesen állíták, hogy az ellenség ereje, teve s ösvér-hajtókkal együtt 200,000. — 13-án nagy veszteséggel ugyan, de mindazáltal, mindig közelebb furta magát a várhoz. 16-án általános rohamot kísértett meg az ellenség, de eredménytelenül. 17-én egy tonna puskapor lobbant föl, mely a horvátok kapitányát megölve, a legénység közt is nagy rombolást vitt véghez. Legnagyobb szerencsétlenség volt azonban báró Avancourt, az egész várvédelem lelke, s Zrinyi nagy tisztelőjének halála, ki szintén ezen nap, midőn a futóárkokat szemlélte volna, fején keresztül agyonlövettet.

20-án reggeli 5 órakor, nagyszerű erővel ágyuztatott Zerin vára, és már 8 óra tájban, általános roham vette kezdetét, minke folytán, az ellenség a várfalakat kezdé meghágni, s ezen erőszakos nyomulása általános zavart idézett elő az ostromlottak sorfalai közt; mert a sáncozók elfutottak, a hegyi örök állásukat elhagyva, a hid felé siettek, hogy azon átmenve, a belső sáncozok mögé menekülhessenek, hol azonban, minde-niütt futókra találtak, kik a zavarban utat vesztvén, az ellenségtől üzetve, mind leköz-coltattak. — A tartalék-csapatok, ezen megszárlás láttára, sietve tódulának a hid felé, mely az ellenség által elhagyván, sokan elmerültek, sokan pedig uszva, a még szabad part alatt levő 5 hajóra akartak menekülni, de ezek is túl levén terhelve, elmerültek, — sokan a habok közt uszva lövettek agyon, — s fájdalom, ezen zavar miatt 1700-an estek az ellenség dühe áldozatául, — ezek közt gróf Thurn is, sok tekintélyes főbb tiszttel, — s alvezérel.

Gróf Hohenlohe, magára hagyatva, a szerencsétlenséget összetett kézzel néző Montecuculitól és kárörvendő barátjától, — most már csak azon működött, hogy a dühös ellenséget vad üldözésében fenntartoztathassa; miután a hadsereg fedezet nélkül maradt. — Hohenlohe tábornokot ezéla elérésében az elemek segíték, mert 21—24-én folyvást szakadt az eső, s oly vihar keletkezett, melynek hatalma előtt még a vad törökök is remegve omlottak rakásra. És épen ezen körülménynek lehet tulajdonítani, hogy a német sereg végkép föl nem emésztetett.

25-kén a sereg romjainak lehetett látni, miszerint az ellenség a nagy áradás miatt, tömegestől nem ronthat neki a várnak, hanem vissza ment táboraiba, az órhelyeket erősen megrakván. 27-én a német sereg elvonulása után Montecuculi — Budai, Katona és mások szerint — Zrinyi Miklós iránti irigységéből, a vár megtartására nemhogy valamit tett volna — ki eddig is a törökök minden lépéseit csak behunyt szemmel nézte, és táborát is az ország belsejében tartotta — hanem parancsot adván az őrizet maradványának a várból kijövetelre, azt magának Zrinyi Miklósnak szeme láttára felgyújtotta. 27-kén tehát a délelőtti órákban a törökök alá álltak a sáncozat, tornyokat és órházakat, leginkább pedig ezek szegleteit, mindent felvetve, elégetve, a várt földig lerontották!

Igy lett vége Zerin várának, mely születésétől fogva szálka és tövis volt a törökök szemében, mely miatt annyi török követ érkezett Bécsbe — ismét viszont-német küldöttség Konstantinápolyba — mely minden békekötés és alkudozás föltételeit tüzetett ki és a mely miatt a békekötések sokszor felbontattak! — Hatalmas ura iránti irigység döntötte porba!

Szomorú sorsát Zerin várának, eleste gyászos napján kelt levelében, Zrinyi Miklós érzékenyen adta tudtára a stíriai kormány-nak Csáktornayról, panaszolva soraiban fájdalommal, miszerint Zerin vára, mely alatt oly sok török erőszak hajótörést szenvedett, falai alá temetvén el körülbelül 60,000 emberét, daczára az ott táborozó nagy hadseregnek, az ellenség által földig lerontott, melynek védelmére Montecuculi még csak fegyverét sem hozta ki hüvelyéből; pedig ha ő annak megmaradásaért erélyesen harcolt volna meg az ellenséggel, melyet megverhetett volna, nem kelle vala mindaddig onnét távoznai, mig benne szíve dobog, így azon helyen az utókor mindenesetre oltárt épített volna számára!

Bálványos vár romja.

(A székely havasokon.)

A székely havasokra vezetem nyájas olvasómat.

Három-szék a szép Erdély egyik legérdekesebb része; van termékeny rónája, falvakkal sűrűn berakva, vannak szép erdők, regényes helyekkel s gyógyfürásokkal bővelkedve; de bora nincs, ahhoz már hideg az éghajlata, mert síkja is egy pár ezer lábbal fekszik magasabban a tenger föld-színétől, s szeptember második hetében is hallottam még az arató székely leányok vig dalait.

A Három-szék Csikföldi részében levő havasok között van a *Bálványos*, (Torja fekszik a községek közül legközelebb hozzá), mindenfelől rengetegektől körülvéve.

A ki a Három-szék három nevezetességét: a Bálványost, a torjai büdös barlangot, s a Sz. Anna tavát meg akarja nézni, az keressen magának vezetőt s vagy nyergeltessen vagy gyalog induljon az urra, erre szerket nem járhat csak egy darabon, a meddig fiért járnak az erdőre — azután csak ösvényekre akadhani.

Torjáról egy patak mentén fölfelé haladva, nemsokára csak erdőt s vadregényes tájakat látunk magunk előtt, melyeknek életet a zengő madarakon kívül az itt-ott legelő, véres szemű bivalyok adnak.

Jobbra a pataktól a felhők között megpillantjuk a Bálványost. — Sok váromot láttam már, de ennél jobban egy sem lepett meg; a hegy alján csergedező borzíz (savanyuvíz) forrásból fölfrisülve, rá adtam magamat a romok megnézésére. Utank sehol semmi nyoma; sűrűség és szikla minden felől; a csiga-utnak helyét cserje s fa nőtte be; nincsen is reá szükség, ritkán fordul meg itten ember, a ki fölmenjen oda, hogy e rakás köből emelkedő romfalat lássa. — Az út faramdalmait kárpótolja a nagyszerű kilátás, mely a csucsról nyílik: előttünk fekszik a Háromszék, a Csik s Erdővidék, bérczei-s völgyeivel; távolabb pedig, Brassón túl, a 8000 lábnyi magas Bucsead emeli föl ősz fejt, mint egy hatalmas űre e szép tájnak.

A vár jelenleg már tökéletes rom, nincs egy ép része sem. Mily modorban volt építve, nem lehet meghatározni. A süvegalka helyé tetéjén feküdt a vár, a tulajdonképeni erősség s uralk; alantabb egy másik kerítés romjait látni a hegyet körülveve, e közt voltak talán a cselédlakok. Viztartóknak s más ily helyeken található részeknek semmi nyoma — az idő a lehalló kövek által mindent eltakar szemünk elől.

Hogy ki építé e várat, bizony meghatározni nem lehet. A néprege tündérek által mondja föl-építettnek, s innen valószínű, hogy már akkor is volt itt valami építmeny, midőn Uopor Sándor, az őshitet elhagyni nem akaró magyarok egyike, I. István fegyverei elől ide vonult e hegyek közé s építé a várat s áldozott Hadúrnak, a honnan nevét is vette.

1242-ben a tatárjárás alkalmával a vidék lakosai ide menekültek e várba, mint biztos menhelyre, a hős Oporok karjaiban keresztény menedéket, hanem a vér és zsákmányszomjas csoportok ide is eljutottak, de minden cseleikkel kénytelenek voltak azt elhagyni. — Így járt később más csoport is, mely hazánkba jött pusztítani, — Bálványos elől eredmény nélkül pusztultak.

Midőn Magyarokban az Árpádok kihaltá után szüntelen viszály volt a trón végett, midőn a királyok hatalmát s tekintélyét azok száma kisebbíté, Bálványos vár ura s Erdély vajdájá

Opor László is elhagyta a királyokat, függetlenül uralkodott s míg Róbert Károly Csák Máté hatalmát igyekezett megtörni, addig Otto, Opor Lászlóban keresett hatalmas szövetségest, ki egyesült hatalom — s a birtokában levő korona által hívé megszilárdíthatni királyi székét — s hogy Oport lekötélje, nől szándékozott venni annak leányát. — Az utból a német eredetű s érzelmű szászok téríték vissza bajor rokonukat, figyelemztetvén, ne bízzék Oporban; vissza is tért, ámbar hódotat elfogadta. — 1307-ben újra utra kelt, s Oporhoz jött Bálványosra, a szászok másodszeri figyelemztetésére nem hallgatván, — Oportól azon tanácsot kapta: mondana le a magyar koronáról örökre; — Ottó makacsul ellentállt e kívánatnak, de egy év múlva megúván börtönét, lemondott a koronáról s Opor az utra kísérőket adva, az országot elhagyta vele, azonban a koronát kezei között tartotta s csak 1310-ben adta ki Róbert Károlynak.

Zeigmond 1402-ben megerősítette az Oporokat e birtokukban, a kik is azt ezen adománylevelé kiadása előtt újból építék, a mit az okirat bizonyít. A tizenhetedik században kénytelen volt ura azt elhagyni s így a vár pusztán maradván, az idő befolyása által mostani sorsára jutott.

A vidéken él egy történeti alapú népmonda, azon időből, midőn még az Oporok az ősi hit hívei voltak s e vár három testvér birtokában, a kik egy torjai szép kereszttyén leányt, ámbar két testvér életébe került, várukba hoztak s e hatalmas nemzetiségnek e házasság adta a későbbi sarjdedekokat.

Miután itten szemléket elvégeztük, haladjunk egy, a völgyből hegynek vezető ösvényen tovább. A vidék elragadó; én ezen uton menve, két lovas emberrel találkoztam. Megszólítottak.

— Hová uram?
— Fel a bűdös barlang felé — reledém röviden.

— Magányosan, vezető nélkül?
— Ugy biz' én! Keresem vezetőt, de a férfiak mind aratni vannak, öreg asszonnnyal unalmas, menyecskevel bajos, gyermekkel nem biztos, leányval meg veszedelmes vezetetni magát az embernek, így hát magam jöttem. Térképem jó iránytűm biztos, nincs mitől tartanom.

A két ember ez alatt leszállt a nyeregéből, mindig nézve akkori különös öltönyt, a veres inget, fehér nadrágot, melyeket zöld öv forrasztja össze, a pisztolyt, török kést; — az igaz, hogy ezekhez a matröz-kalap és nagy bot furcsán vették ki magukat a — havasok között.

— Honnan jó uram?
— A Fekete-tengerről!
— Hohó! — mond az idős.
— Szokásom néha sétálni — bagaria csizmám állja — nem szoktam sajnálni.

— Már ez furcsa, — mond az öreg ur. — Honnan jó ma?
— Hajnalban intultam Kézdi-Vásárhelyből, ottan reggeliztem s azóta megmászam a Bálványost és mostan itt vagyok.
— Azóta tán csak evett valamit. Tudja, hány az óra? Van-e enni valój?
— Oh igen ettem, — egy zöld szilvát csiptem egy az utra nyuló galyról. Lehet négy körül, azt hiszem, órámat Brassóban hagytam a

szász nyelvet tanulni. Enni valóm? ugy hiszem, lesz még egy kis cognac a csutorámban.

Erre mosolyogtak. Az öreg a nyereg káproból elő vett egy darab szép fehér cipőt s gyönyörű sárga körtéket, előmbre tette, hogy kóstolnám meg; alig volt elég kóstolónak is az a jókora darab és rakás. Azután a fiatalabb szolt:

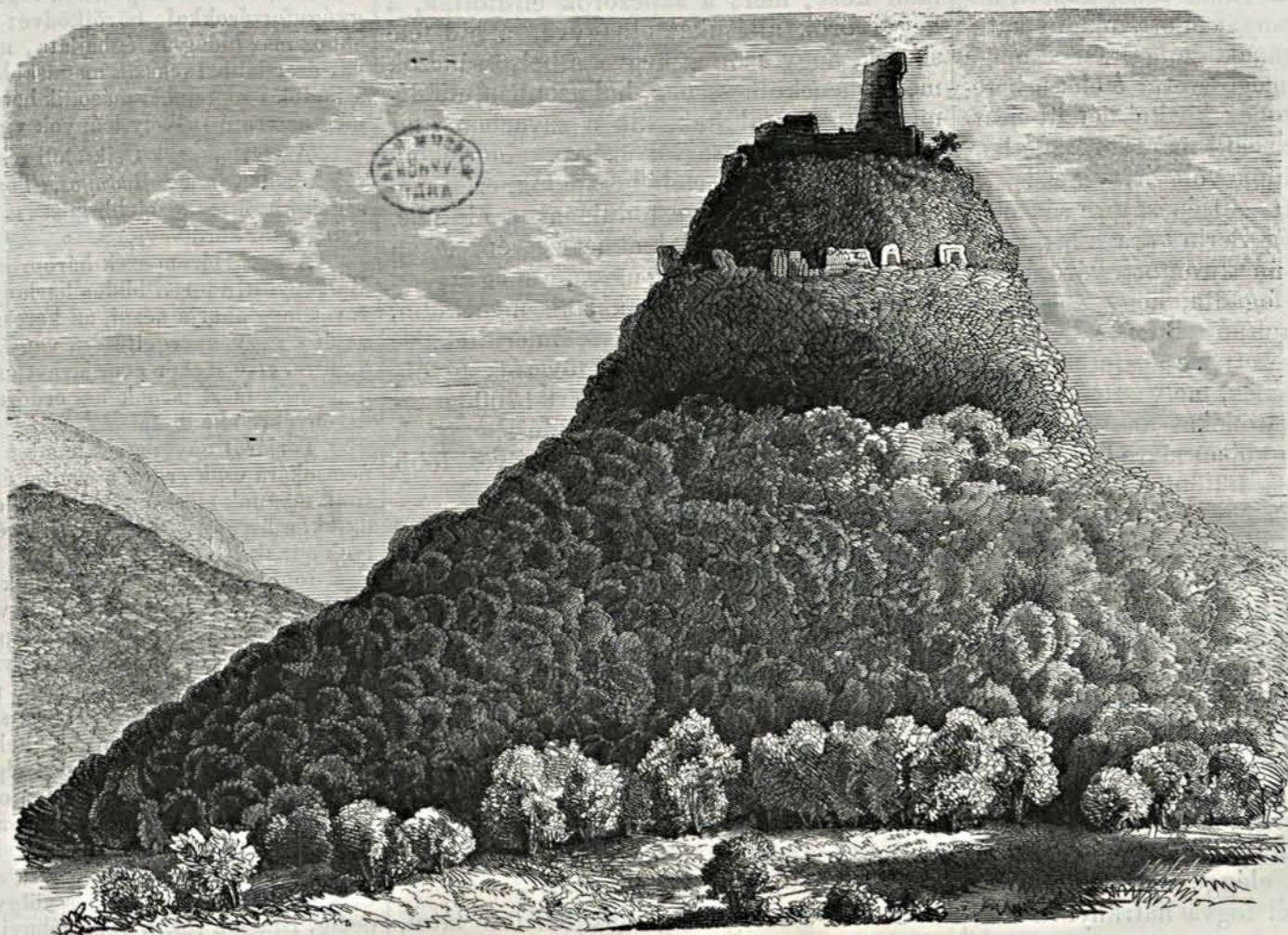
— Jöjjen be hozzám, én a négy Torja jegyzője vagyok, *Csiszér Farkas*, — ebédeljünk a székel földön olaszosan.

Azután beszélünk sok mindenről. Nagyot hevertem a gyepen, ők lementek s én pedig fölfelé. Hallám mikor mondja az öreg a fiatalnak: furcsa biz az; bécsi deák, fekete tengeri matröz, Pestmegyébe haza megy, s utközben fölmege a Bálványosra, — bizony holnap én is fölmegek, megöszültem s nem vitam még fönt. Furcsa legény biz ez!

Azután fölertem a Sósmezőre, egy öreg székel huszár káplár volt ott családjával egy kunyhóban. *Csiszér Farkas* mondá, bátran menjek hozzá az ő nevében.

Sósmező szép gyepen hely, akkor imitt-amott látszott rajta egy kunyhó-omladék, a hol a betegek szoktak tanyázni, a kik a közeli sósfordókat használják.

Fölmentem a torjai bűdöshöz, egy kis szikla-

Balványos vár (Erdélyben)

barlang, melyben kénleg fejlődik s a sebes részekre igen jól hat, vigyázni kell s nem szini belőle, mert egy lélekész elkábit, a többiek halált hoznak, a mint ezt a barlang előtt néhány sir bizonyítja. Télen sokszor döglök bele farkas s az odújából kisonó medve; a fölőtte szálló madarak pedig halva esnek le. — Viz is csepeg e barlangban, melyet mint szegénygyírt messze elhordanak. — Tája gyönyörű: vadregényes, erdős, sziklás bércek tömkelege.

A huszárnál vacsoráltam, a ki magát itten gyógyíttatá. Másnap azután tovább mentem. Az öreg huszár alig mert magamban elbocsátani e rengetegbe, a hol már nincsen gyalog. Oh, ismerni kell azt a székel vendégszeretetet, mely a gazdag rónán ép oly szintre, mint a szegény bércek között.

Rengetegen mentem, a hol emberi vagy állati nyomot alig láthatni, itt-ott a fákön akad egy fejse csapása a vezetőnek, mely utba igazít. A kidölt óriás fák halmaza miatt itt-ott alig lehet haladni a gr. Mikesek gyönyörű bükkös erdejében.

Végre elértem a Mohost. Hajdan egy nagy tó volt az, most hinárral benőve, melyet moh lepett be. Innen neve. Csak imitt-amott látni egy kis víztükröt előcsillogni, — a ki e zöld ingó sikra lép, az elveszett, alásüllyed, nincsen menekvése, a hinárral meghal!

Egy erdődarabon áthaladva, elének táruul Er-

dély legszebb s a világ egyik leggyönyörűbb taja, a Sz. Anna tava. Magas erdős bércek között, melyeken a bükk s fenyő felváltva nő, fekszik e mély, fenéig átlátszó tengerszem, — egy kialudt kráterben, magasan fenn a havasok tetején; — leírását nem kísértem meg, csak ide vezetem nyájas olvasóimat, leírta azt Jókai arany tollával s a Mohossal együtt szépen szerepel a „Tengerszem tündére“ című kedves regéjében.

Történnek ide most is népes bucsujárások, ámbar taja elhagyatva van s kápolnája romba dőlve, melynek falaiba számos jeles név van jegyezve, többi közt a Jókai Mór és Lisznyai Kálmáné; legalól én is oda jegyeztem az enyimet: *Luppa Péter*.

Képek a hazai népeletről.

XXIX. Hajóvontatók a Dunán.

A ki a két testvér fővárosunkat egymástól elválasztó hatalmas Duna partjain valaha sétált, bizonyosan el nem kerülhetette figyelmét, a víz hullámain lebegő számtalan kisebb-nagyobb hajó és csolnak, melyek a számkra rendelt kikötő-helyek felé sietve, azokat gyakran roppant mennyiségben lepik el, és a partot is rendkívül élénkítik.

Ilyen apróbb járműveken szokták a Duna mentében levő szomszédos helységek, különösen Új-Pest, Dunakeszi, Sz. Endre, Tótfalu, Megyer, Vác, Ercsi, Adony, Csepel, Soroksár stb. gyümölcs- és zöldségtermelő, kenyérsütő lakói naponkint, leginkább alkonyat felé beállítani terményeiket, mi leginkább mindennemű gyümölcsből és kenyérből áll.

Minden nagyobb európai város a népek egy-egy különös osztályát birja felmutatni, melyek külalak, jellem, öltözet és foglalkozására nézve egymástól feltűnően különböznek. Ilyenek a nápolyi lazzaroni, kiket már számtalan művész esetje méltatott a megörökítésre, — ilyenek a római banditák, a campanai barátok, az utcaiz hangora-(guitarre) művészek és nyilvános táncosnők Madridban, a berlini és bécsi eckensteherek (utcasarkon álló hordárok) stb. Budapesti nyilvános utcaiz-életünkben, a többek közt a falusi gyümölcs- és kenyérárusok osztályát méltán sorolhatjuk a főváros sajátsgaihoz.

Ezek képezik tulajdonképen a piaci rendezés kofáknál a nagykereskedőket, mert ezektől veszik meg a gyümölcsöt nagyobb mennyiségben, puttonyszámra a pesti kofák, és úgy adogatják el azután apróbb részletekben a piacon.

Igen mulatságos néha látni, midőn egy ilyen szállítmány megérkezik. Még ki sem kö-

tött, máris mindenik szeretne reá aludni, mindenik igyekezik magát biztosítani és azért gyakran még a parttól egy ölnyre van a jármű, midőn már körül van véve félig vízben gázoló kofáktól, már itt egymásra árverelik a megérkezett portékát, és a foglalót előre kínálják. E közben roppant lármát és tolokodást visznek véghez, s a hajón levőknek a siketülésig telekiabálják füleiket, s még azon veszedelemnek is kiteszik, hogy a terhelt hajó még föl is fordulhat, mi miatt nem egyszer bortal kénytelenek elhajtani a tolokodó vevőket.

Nem csoda aztán, ha a jóra való gyümölcs Pesten oly roppant drága, mikor ily életveszély közzé lehet csak hozzájutni.

A hajó népe portékájától mentül hamarabb jó áron megszabadulva, s a szükséges

nyugalomban viszi őket a víz haza. Mert munka után mily édes a nyugalom!

Midőn valamely tengeri kikötőbe érkezik egy nagy kereskedelmi hajó s hozza a föld másik részéből a várva várt árukat, a szenvedély nem ébredhet fel erősebben, mint itt, e parányi hasonlatban. Mint rohanja meg a közeledő s szinig megrakott dereglyét a kofák sóvárgó serege! *Z. G.*

Örömnep egy külföldi tébolyában.

Poroszország, Halle, jun. 12.

Hazánbóli távozásom előtt, midőn t. szerkesztő ural alkalmilag néhány szót válthatni szerencsés valék, ígértem, hogy jelen tudományos külföldi utazásom ideje alatt, a szorosabb orvosi, de különösen elmegyógyászati észlelteim mellett

kétnemű betegknél mutatkozott. A nők műveltebb osztálya díszes szalagokra jegyzett föliratok himzésével, — szines papír, *müvirág*, csokrok és koszorúk füzésével foglalkozott; — az alsóbb osztálybeliek és tunyábbak szalma-koszorúkat fűtek, ezeket zöld mohával körültekergeték és így hosszú szalagok, vagy más különböző idomok alakjában az ajtókat, ablakokat, és köröskörül a széles ereszek párkányait díszítésére illeszték. — A férfiak osztályán a műveltebbek saját fölfogásuk és érzeményök sugallta sorokat, föliratokat prózavagy versalakban készítének, melyeket az ügyesebb és papirkéreg munkával bánni tudók *áttetsző* (transparent) ív vagy más alakban kimetszvének, a betű-hézagokat szines papírral beraggatták; az alsóbb osztálybeliek és különösen az ügyesebb kézművesek különböző alaku fájlványokat és diadalveket készítének az osztályok téres ereszeinek szögleteiben, melyekre a király és királyné koszorúkkal díszített gipsz mellszobrai helyeztetek; ezenkívül az örökzöld fenyőfagalyak csoport-

Képek a hazai népeletről: XXIX. Hajóvontatók a Dunán. — (Lots után rajzolta Jankó.)

vásárlásokat megtevé, utnak indul haza felé, s elkezdődik a nehéz munka, — a hajóvontatók. Az apróbb hajók csak az evezőlápától készítének maguknak hevenyészett árbocot, míg a nagyobbak állandóval bírnak, melyre a hajó végéhez erősített kötelet felvonják, s egy kormányos beleül, a többi leány, asszony és gyermek a parton belekapaszkodik a kötélbe, és húzza, a mint tőle kitélik, ismét haza felé.

Ilyen hajóvontató jelenetet mutat Lotz Károly festésünk jeles eredetije után készült mai képünk. Sokkal jobb dolguk van azoknak, kik a Dunán lefelé laknak, mert habár ők is megszervezték — még talán jobban mint emezek, mert tele hajót kellett felhuzniok a víz ellenébe — de legalább fáradságuk után bőven megjutalmazva a jó vásár által, egész

figyelmemet e téren azon történetekre is kiterjeszttem, melyek a nagyobb olvasó-közönségnek is némi érdekes és tanulságos eszmecséret nyújthatnak. Ígéretemet beváltani sietek, — bár a tárgy, melyről szólnok, magában véve igen egyszerű, s a közéletben gyakran, és heveslapjának hasábján ilyesmi bizonyára avatottabb tollakkal rajzoltott már: azonban mégis megkísértem ezt, annival inkább, mivel hazánkban népünk nagyrésze ilyesmirel ugyszólva fogalommal sem bír, a tébolydák viszonyait nem ismeri, és általában ezekről téves, sőt nagyrészt botrányos eszméket táplál! — Ezeket előrebocsátva, megkísértem egy tébolydai ünnepély leírását.

F. é. mártius 18-ika Halleben I. Napoleon 1813-ik évi márt. 18-án történt legyőzetésének emlékére és a német nemzetiség győzelmére szentelt 50 éves örömnep volt, egyesítve a porosz király történetesen épen ez időtájtba eső születési napjával. — Már itlétem első napjaiban feltűnt előttem azon rendkívüli élénk és tevékenység, mely e nagyszerű intézet egyes osztályain mind-

tozatai, valamint ezek föl és köré függesztett áttetsző szines papírlámpák tarka tömegei az egésznek némi varázs-alakot kölcsönözének. Lélektani szempontból igen nevezetes itt azon körülmény, hogy mindezen díszítést, ennek beosztását és elrendezését minden idegen befolyás nélkül — az egyes osztályok javult betegei saját belátásuk szerint korlátozatlanul vétek. — El levén ekként minden rendezve és pedig valóban igen izletes összhangzással, — elkölzegtet lassan a rég várt nagy nap is. Az egész intézeti egészségügyi szemlézet, a javult betegek nagy részével ünnepiesen öltözve — harangszó jeladás után az imaházba gyűlt, buzzó imát mondandó a Mindenség urának az elmúlt nehéz idők szerencsés átküzdéséért; ugyanezen szellemben tartott emlébeszédet az intézet sok embertani (anthropologicus) tapintattal bővelkedő régi lelkesze. Isteni tisztelet után a nap hátra levő része kedélyes és ártatlan mulatságok élvezése, valamint élénk társalgás közt folyt le. Közledelet az alkonyat, az ünnepnek tulajdonképen legérdekesebb része:

Helgoland szigete.

Midőn néhány hét előtt végzett kellemes utazásomból egy pontot becses lapja számára kiemelek, teszem azt azon czélból, hogy t. olvasóközönségének legalább csekély részével megismeretsek egy, mind fekvésénél, mind lakosainak életmódjára és körülményeinél fogva talán nem egészen érdektelen kis szigetet, értem *Helgolandot*.

Helgoland az északi tengernek egy kicsiny, de regényessége és gyógyfürdői miatt csaknem minden nemzet fiait által gyakran látogatott alig egy négyzet mérföldnyi területű sziklaföldje, Hamburgtól északnyugatra mintegy 23 mérföldnyire. — 1807 előtt Schleswig-Holsteinhoz tartozott, azóta az angolok bírják; a dugáruskodásnak hajdan híres fészke. — Maga a sziget hosszú keskeny háromszög alakjában mintegy 200 lábnyi magasan csaknem függőlegesen emelkedik ki az öt körülölelő nyugtalan hullámok lánczolatától; csak délkeleti oldalához mintegy hozzátapaszta terül el egynehány száz lépésnyi széles alacsony homokföld, a felső résztől „alföld” név által megkülönböztette. Itt üzi örökös ár-apályjatekát a földmossa által rozsdavörös színéről elnevezett „vörös tenger.” Az alföldön egy 190 fokkal bíró kényelmes lépcsőzet vezet a tulajdonképeni városba a főnsíkra. Itt van a templom, iskola és távolabb a burgonya-földek és csekély legelőknél túl a sziget észak-nyugati legmagasabb pontján a világító torony; ez egy szilárd kő, réz és vasból összerakozott építmény, amely tüzgolyólyá, mely az arra menő számos hajónak sötét viharos éjeken vezérelőül szolgál. — A házak, mint általában Németben minden kisebb városokban is — mind fából vannak, de azért egy, két, sőt három emeletiek. — A szigettől mintegy tíz percnyire fekszik egy lakatlan homokos völgy, mely keskeny sziget vagy inkább zátony, világhírű tengeri gyógyfürdővel. — A lakosok száma mintegy 2000, mind ágostai hitvallású. Apáktól öröklött *fries* nyelvüket híven megőrizték, noha a német, sőt angol és francia nyelveket is nagybőre értik. Isteniszteletét és tanítási nyelvét a német. A vallásosság és nevelés jó karban vannak. Emberemlékezet óta nem fordult elő súlyosabb bűnvádi eset. — A három osztályból álló népi iskolában három tanító működik. Irni, olvasni mindnyájan tudnak, noha nagy része soha sem volt túl szülőföldje természetszerű határain. — Egyszerű, csaknem sanyaru életmódjuk daczára koldus nincsen, s szégyenlené a legutolsó lakos is szegénységét bevallani. E szegény életmód iránti tekintéssel teljesen adómentesek. Kicsiny és sovány földjük burgonyán kívül egyebet alig teremvén, gabonát, húst és egyaránt minden élelmi szert, ugyszintén kőszent (mert fa nincs) hajók szállítják oda. Házi állatokat — a juhokat kivéve, melyektől tejet, vaját és húst nyerne — nem ismernek. Ez idő szerint egy tehénnek, mint ritkasággal dicsekedtek, lovat meg épen nem láttak, s legalább is annyira vágnak annak láthatására, mint mi az oroszlanára. — Egyedüli keresetmódjuk a halászat (különösen a tőkehalakat szárítják és eladják) és a nyári idény alatt folyvást nagyszámu vendégek ellátása, s azokkal csigakereskedés. Csaknem minden ház fogadó, az élelem ennélfogva, kivált vendégek számára, felelte drága. Használható vizük a sok tengervíz daczára nem levén, az esővizet a legnagyobb gondal cisternákba felfogják, és ugyancsak fősvényen bálnak vele. E tavasz folytán esőjük nem levén, a hűvöbenedi fogaték már nagyon aggasztotta őket, midőn öt lételemek pünköszt másod napján egy futó eső némileg eloszlatja aggodalmaikat. — Öltözékük igen egyszerű, s ugylszik szintén őseik hagyományára. Minden nőnek, legyen az ifjú vagy agy, ünnepe köntöse a piros szoknya széles sárga szegélylyel, és fejük körül a vallyig hajlott fekete kalap. Hóni színük, melyet közös anyjuktól a szigettől kölcsönöztek, csaknem egy a mi kedves három színünkkel, t. i. zöld, vörös, fehér, mert a mint az ismeretes vers Helgolandról mondja :

Helgoland szigete.

Grün ist das Land,
Blau ist die Kant,
Weiss ist der Strand;
Das ist die Flagge von Helgoland.

Halasi Gyula.

*) Rajzát közölte a V. U. 1855. évi 35. száma.

A legrégibb magyar vármegye-pecsét.

A „Nemzeti Képes Ujság” egyik számában, Somogyvármegye említettik, mint olyan, mely elsősorban kapott 1498-ban pecsétet II-dik Ulászló királytól.

Es csakugyan a magyar diplomatika ezideig nem is ismer emnél régiebbet, — miután Schwartzner „Introductio in rem diplomaticam” című művének spragisticai részében ezt írja :

„Sümeiensis Hungariae Comitatus primus fuit, cui Wladislaus II. Anno 1490 (már melyik igaz, ez-e, vagy a Képes Ujság 1498-dik éve?) singulari privilegio (quod P. Szegedi inseruit decretis et vitis Regum Hungariae, qui Transylvaniam possederunt p. 253.) insignia, atque adeo sigillum impertitus est.”

Perger János diplomatikája II-ik részében a 145-ik lapon hasonlag ez áll : „A vármegyei közölt mindenekelőtt első volt Sümegh-vármegye, mely II-ik Ulászló királytól 1490-ben (ez okvetlenül hibásan áll 1490 vagy 1498 helyett) különös szabadság-levél mellett, tulajdon czímet s pecsétet nyert. (Schwartznerből, mint látszik, szó szerint átfordítva). „Ilyen pecsétbeli szabadságot kellett kérni a királytól az 1550-ki 62-ik törvényekkel rendelésnél fogva a többi magyarországi vármegyékre is. Melynek következtében Hont-vármegye még az országgyűlés folyamata alatt 1550-ben 12 febr. tulajdon czímerének s pecsétjének ura lett.” stb.

Minthogy pedig a magyar tüzetes diplomatikai irodalom a két szerzővel körülbelül ki van merítve : kétségtelenül áll, hogy az eddigi magyar pecséttan a *sümegh- vagy somogymegyei 1490, vagy a „Nemzeti Képes Ujság” újabb adata szerint 1498-éknél régiebb megpecsétet nem ismer.*

Örömmre szolgál, hogy az idézett írók téves állítását kiigazítván, diplomatikánk s illetőleg pecséttanunkhoz egy egészen (?) új adattal járulhatnak.

Kezembe akadt közelebbről Hunyadvármegye az itt rajzban is közölt pecsétje, mely nyilván 1490-ben kelt. — És így azon esetben, ha Schwartznernek s illetőleg Szegedinek van igaza, Sümegh megyéjével egy ideje; ha a Képes Ujság, akkor ez, és nem a somogyi a legrégibb magyar pecsét.

E pecsétnek mind metszete, mind betűi, mind anyaga kétségtelenül teszik hiteltelenségét; ezenkívül, amennyiben a Hunyadiak czímerével azonos, szép tanúságot tesz a megye hátljáról, kegyeletéről azon ház iránt, mely kebléből emelkedett ki a hazának dicsőségére, védelmére és boldogítására.

A metszet — mint rajzunk is mutatja — régi és kezdetleges; a góth betűk az ekkori feliratokkal és pénzke betűivel teljesen megegyezők.

A felirat következő: *Comitatus huniadien: 1490.*

E nevezetes pecsét történetéről keveset tudunk.

Annai bizonyos, hogy 1848-ig, mint a megye állandó pecsétje használtatott. Ekkor a Hunyadvármegyébe került „Vorstand” vette kezébe, — de csakhamar e pecsétet eltűnt, hogy a közelebbi időkig holléte sem tudott. Csak küllöllővári igazgató Bágya Ferencz urnak, ki azt magához váltta, lehet közzéadni, hogy e szép clenodium végképen el nem veszett s viszont törvényes gazdájához került, de még jelenleg sincsen használatban.

A pecsét nyomó szelencze alaku; nagyságát, — kerületét illetőleg — a mellékelt lenyomás mutatja; anyaga ezüst; fejének vastagsága fél ujnyálnal nem több. Szára helyett egy, a nemzáró lapnak közepén sarkon forduló, félköralakú ezüst lemez szolgál, mely nyugalmas állapotban a pecsétnyomó fejére lefordul.

A magyar, vagy erdélyi muzeum igen helyesen tenné, ha e nevezetes történelmi emléket, mely a jelenlegi főispán ur kezénel van, a nemzet részére biztosítani megkísértené, mely Hunyadvármegye hazafiai érzelmeinél fogva kevés gáttal fogna találkozni.

Zivataros idők, minőknek Hunyadvármegye már fájdalom annyiszor ki volt téve, e szép ereklye végképen eltűnését okozhatják. Somogymegye, — ha jól tudom — sajátját ugyancsak a nemzeti muzeumnak küldé. P. Szathmáry Károly.

T Á R H Á Z.

Egyház és iskola.

*(A pesti orvosi egyetemen) magán-tanítói jog elnyerése végett e hó 17-én a tanítói kar előtt hárman tartottak próbaleadást: dr. Hasenfeld Manó a sós ásványvizerekről, dr. Pete Zsigmond a tengeri fürdőről, dr. Tóth János a gégebántalmakról értekezett. A tanári kar mindhármukat ajánlólág terjesztette fel a kormányhoz kinevezés végett.

— (Tanodai jelentés). A pesti kir. főgymnasium tanári kara az értekezési írásbeli vizsgálatokra folyó év június 30-kát és július 1-ső és 3-ik napját tüzte ki. Az érdekeltek jelentéské magukat melébb az alulirt igazgatóknak. — Dr. Rómer Flórián.

*(Értekezési vizsgák). A kegyes tanítórendiek pesti nagy-gymnasiumában a jelen évi írásbeli értekezési vizsgálatok június 30-án továbbá július 1-én és 3-án, — a szóbeliek pedig ugyanezen hó 20. 21. 22. és 23-dik napján fognak tartatni. Mit az illetőknek ezenel tudtul ad Szepessy Imre igazgató-tanár.

Közintézetek. egyletek.

*(A magyar tudományos akademia) természetudományi osztályának e hó 22-iki ülésében Szabó József tartott értekezést s emlité, hogy az öslények csoportjai között emberi csoportokat is találhat, de csak barlangokban, melyekről úgy vélekedtek, hogy a víz hordta oda, azért általános hit volt, hogy az ember az özőn víz után utolsó lény a földön, és csak az öslények elpusztulása után jelent meg. Most azonban a régiségbuvárok oly tárgyakra akadtak, melyeknek régisége túlhalad minden eddigi számítást, s minthogy ezek emberi műveknek bizonyultak be, kimondották, hogy ember már a mammoth-korban is létezett. Ily tárgyakat találtak 1841-ben Franciaországban a Somme-völgyben, alakjuk lánsza, és nagy véso alakjára emlékeztet, s kovaköböl vannak. Angolországban még a mult század végén akadtak hasonlókra. Értekezést szerint hazánkban Kőbánya és Vecsés, Dunakeszi és Vác, Kúrtics és Arad közt, különösen a dunamelléki laza sárga agyagpartban lehetne ösember-maradványokat találni. — Ezután a titkárfölolvasta a természeti osztály bizottmányának véleményét elűszte szakmájuk fölött, mely a gombákról szól, s 1113 gombafajt különöbztet meg. — Végül két adományt jelenített be. A maros-vásárhelyi ref. főiskola eljárássá. Apáczai Csere János logikáját küldte be, melyből ez az egyetlen meglevő példány; a piociai bíró Pap István pedig 7 éves leánykija által talált régi lengyel pénzdarábot. A pénznek sem numismatikai, sem belérteke nincs, de a kegyelettel, melylyel a derék földmívelő a hazai tudományos intézet iránt viseltetik, köszönnel fogadták.

Közlekedés.

*(Ut-könnyítés a városligetbe). Többször történt összeütközés kikerülés végett elhatározták, hogy ezután a városligetből jövő, és az oda menő kocsik külön uton járjanak. A gesztenyefasor alatt a közleputon csak kifelé lehet hajtatni, míg a jövő kocsik számára ezután a lavagló volt utját nyitják meg.

Balesetek, elemi csapások.

*(Jégverések). Június 12-én Senyő, — 14-kén Alpár B. Ujfalu, Szántó, Nyírmező, F.-Dob-sza, Zenta, Bogáros, Pelejte, Báránd, Csehi, Keled, N.-Kikinda, Papina, 16-án Jurkutina, Grida, Oroszlajve, Eörkény, Dombó, határaitban tett a jég nevezetesebb károkat.

*(Jégverések). Mintha az ég, meg akarná semmisíteni azt a csekélységet is, mit a földek teremtek, f. hó 20. s 21-én hazánk több vidékén, u. m. Pest, Nógrád, Bihar, Szabolcs, Békés, Arad megyékben, a Bánságban Hajdu-kerületben s a Szerémegyhén, borzasztó pusztítást tett a jég, s a magyar biztosító-társasághoz beérkezett jelentések szerint a következő határok természetnek nagyobb részét semmisítették meg: Monor, ÓBuda, Kalocsa, Pánd, Kakucs, Tüpi-Bicske, Uj-Hartyán, Dabas, Üllő, Miskolcz, Bérki, Tereske, A. Szátok, Szécsény, Kálló, Szügy, Székelyhid, Szalárd Vajda, Nyüved, Kismarja, Olaszfi, Furta, Oros, T. Igar, Köbölkut, K. Kágya, Marczal, B. Ujváros, Mező-Keresztes, Itebe, P. Kenderes, Arad, Sikora, Körös-Tarcsa, Csabaesüd, Szegehalom, Öcsöd, Sz.-András, Szarvas, Szelevény, Boros-Jenő, Agris, Apatelek, Várviz, Hadház, H.-Bözörmény, Serém. Fájdalom, az elvert termények nagyobb része nem volt bizto-sítva, s ropant a kár, melyet eszerint az anélküli is oly sok csapás által sújtott gazdáink szenvedtek; valóban komoly intésül szolgál, hogy a biztosítás jótékony-ságát igénybevenni, minélelőbb és minél többben seessenek. Ugyancsak e hó 20-kán a jég Csehszágban is fölötte nagy károkat okozott.

Hi ujság?

*(Legfelső kézirat az alföldi inség enyhítésére tárgyában). Ó Felső, a főkanclerárhoz, e hó 19-én a következő kéziratot intézte : „Kedves gróf Forgách! Tudomásomra jutván, hogy Magyarországonak némely részeiben az uralgó szárszág következtében nagyobbmérvű inség állott be s hó óhajátom levén, ezen lehetőleg segíteni : meghagyom önnök, hogy Nekem az ut-és módrol: miként lehetne e segélyt a legrövidebb idő alatt eszközölni, úgy az erre megkivántó s alkalmazható eszközök terjelmeröl a legnagyobb gyors-sággal jöngfontolt „javaslatait terjeszse elő”. Ennek következtében a folyton tartó tanácsko-zások, — a már eddig is utvályozott 50 ezer

fton kívül, — a baj mielőbbi gyökeres orvoslását teszik kiltatásba

*(Nagybecsi adomány.) A pesti egyetem fűvészkertjének, Ó Felső 1332 darab külföldi, részint tengeren-tuli élő növényt ajándékozott.

*(Gróf Csáky Kálmánt) Kassán e hó 22-én katonai törvénszék elé állították. Vádolva van, hogy a varsói nemzeti kormányval van összekötetésben, és fegyvereket szállítottat a lengyel királyságba. Még mások ellen is foly a vizsgálat.

*(Az erdélyi országgyűlés megnyitását) július 1-jéről 15-ikére napolták el.

*(Reményi Olaszországban) sok babért arat. Amint Ferraraban föllepett, az elragadott közönség tizenhét-szer kihívta. Többszörre magyar hegedűjén játszik, melyet Brandl Károly pesti hangszerkészítő csinált, de amely jóságra a régi cremonai hegedűkkel vételekedik.

*(Pályázati eredmény.) A pesti orvostan-hallgatók számára dr. Sauer által gyógyászati értekezésre kiltözött 20 arany pályadíjat a bíráló tanárok a három legjobb munka szerzői közt fel-osztatni határozták. A pályázó nyertesek: Frey-feld Mihály, Késmarszky Tivadar és Szeremley Mihály.

*(A pesti állatkert) helyiségei a város-erdőben már kimért 30 holdnyi térséget, a helybeli tanács ingyen átengedni késznek nyilatkozott, mielőlt az állatkert felállítására szükséges töke biztosítva leend.

*(Sajátos csolnakázás.) A napokban a Dunán egy csolnak eveszt keresztül. Benne egy fiatal és egy idősebb ember ült. Amint a Duna közepére értek, az ifjabb megragadta a másikat, a vízbe dobta, s maga is utána ugrott. Utánok siettek, mindkettőt megmentették, az ifjabb a város-hatóság-nak adatván át, azt vallotta, hogy insége miatt akart öngyilkos lenni, de előbb boszut akart állani azon, ki őt a nyomorba taszította.

*(Az adósok börtöne) a városi tanács közlelbi intézkedése szerint a kerepesi utra a Heinrich-féle házban lesz. Összesen 70 személy számára lesz folszerelve. E czérra az említett ház első emelete ki is van bérelve.

*(A kerepesuti temető őr.) Trajgoss, maga is a halottak hazájába költözött. A jobb napokhoz szokott férfi, ráz nehezült sorcsapások után kereste magának a komor hivatalát, s a meghasonlott kedély, a szebb jövő reménytelensége, az embergyűlölet, mely keblét szagattá, most már lecsendesült.

*(Ritka áhitatosság.) A váci izraelita hitközség ös rabbiája Palestinába bujdosott, hogy Josaphát völgyében, Salamon temploma romjaihoz közel lehessen örök nyughelyet. Elutazása napján meghatót egyházi beszédben vett végbucsut hivatól, kik őt tömegesen kísérték a gozóság, melyen zárándok utjára kelt.

*(Hívott szerető lelkipásztor.) M.-Sz.-Márton bánási helységben, egy nyomorral küzdő család-apa nem akarván tovább éhezni családját, bujában magát fölakasztotta, de még jókor levágták. Ez csak egy példa levén az általános inséggel küzdő faluból, az ottani es. k. kamarai igazgató-ság úgy akart segíteni, hogy a tized fejében már beszolgálatott gabonát a szükülködők közt kölcsön gyantán kiltostani ígérte, ha a visszaszolgáltatásról elég biztosítékot nyujtanak. Erre a nyomorral küzdők természetesen nem voltak képesek, mit nemesszivi lelkesűk látva, érettek fizetésé-nek nagy részével állott jót. A jöttének önérték a legzebb jutalma.

*(Megtisztelés.) Fehérmegyében Kápol-nás-Nyék és Velencében az ottani vegyes czéh-partársulat tagjai, a gazdasági téren sok érdemmel bíró lelkes hazánkfiát, Keressey Kálmánt, tiszteletbeli tagnak választották meg. A társulat megbizottjai: Lőrincze József főczéhmeister, Nagy Kálmán czéhjegyző és Kell Gáspár iparos, mult heten kiöln küldöttségben nyujtották át nevezett hazánkfiának a megtisztelő okiratot, illetőleg merlesterlelet. Ez alkalommal mindkét részről lelkes és megható szavak váltáltak.

*(Előfizetési pénz visszaidása.) Mikovényi Bertalan ur által meg mult 1862 évi október havában segédszerkesztőségem mellett kiadandó volt „Hada domici” tót hetilap maig sem jelen-vett meg, felkérem mindazokat, kik arra, avagy az azzal egyidejűleg kiadandó szándékolt „Házi tanácsadó” című magyar lapra kezéimhez fizettek elő : hogy az előfizetett összegről nálam rendelkezni sziveskedjenek. — Kallina József. (Pesten, uri utca, Trattnerház.)

